

„Soča“

Izhaja vsak petek o pol dne in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljana: vse leto gl. 4-40, pol leta 2-20, četril leta 1-10.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Oznanila

in „POSILNICE“ plačujejo se za petstopenj petil-vrstno: 8 kr., če se tiskajo 1 krat, 7 2 6 3

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabrčček.

— „Bog in narod!“ —

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabrčček“ (odgovoren Josip Krmpotič).

Pospesovalci socialne demokracije na Slovenskem.

Prvi članek pod tem naslovom je bil le nekak uvod, kateri je pa povedal že več nego je bilo ljubo neki gospodi. Ne morem pomagati! „Da se resnica prav spozna, je treba čuti oba zvoni“, nas uči že star pregovor.

in odbijanje vseh drugače mislečih slojev. Kakó se razdira vse, kar so tekóm desetletij velikim trudom gradili naroda našega najboljši možje, to je znano dovolj vsakemu čitatelju.

Tako upijejo ti „izvoljeni pastirji“, kakor pastir Mihec, ki je tulil na vse grlo: „volk! volk!“ Ljudje so prihiteli, da bi volka pobili, a niso ga našli.

Povsem enako kričijo naši najnovejši lojevnik za „krščanski socializem“. Evo par dokazov: „Pročersko, protinarodno socialno-demokratsko društvo „Bodornost“ je sklicale shod v Ljubljani; kot govornik je došel z Dunaja naš narodni protivnik Pernerstorfer, ki ima boga le za nekaj „strah“ za slabotne in zabite ljudi itd.

„O, „Delavec“, in njegova stranka vže vedó, kaj in kakó! „Delavec“ izhaja vže štiri leta in štiri leta vže spodkopata na najpodlejšje in najostudnejše načine vero in narodnost! In na kak odpor je naletel?

„Soča“ ga je tako pokrivala, da njen vrednik g. Gabrčček sedaj, po štirih letih — slovesno in javno tudi, da o „Delavec“ in njegovi stranki ni nič vedel, da je še le v Sempetru zanj zvedel! Ni čud, pravim, da demokracije se balajó, da bodo kmali kos krščansko-delavskemu gibanju na Slovenskem, če jih celó narodne stranke in njih glasila pred svetóm perejo madeža brezdomovinstva nazivljajoč jih narodne delavce!

prezirajo tamošnja krščansko-narodna, vrlo napredujoča delavska društva!

Nič čuda! Saj vsi napominani listi povsem prezirajo glasilo krščansko-narodnih delavskih stanov „Glasnik“, kateri se izvzvrstno in vže dve leti hori zoper „Delavec“. Nič čuda: ker napominani listi niso hoteli prijaviti krše socialnega načrta, čeprav se jim je doposlal! Da, da! Ne čudimo se, da brezverski in brezdomovinski delavski stranki raste greben, to „narodnjaki“ trdó, da so celó „Sokoli“ socialni demokracije, kakor n. pr. v Zagorji, in morda tudi drugodi! Ne čudimo se najnovejšemu protislovenskemu toku, ko vendar „narodnjaki“ pripisujejo, da se umika slovenska trobojnica — rudeči prevratnici —! (Idrija).

Res, ne čudimo se, prav nič ne! Tako je in tako je moralo priti. To so dobro in vže naprej vedeli slov. socialni demokracije, kateri so se na praskem shodu, kakor poročá „Revista internazionale“, izjavili, da južno-slovenski demokraciji vže služi 9. reri devet listov!! Ktere so menili? Mi pa smo prepričani, da slov. politično obzorje se čim dalje tim bolj jasni: vsaki teden nas se bolj loči in zopet se tesneje druží isticodue življe.

Koliko drzneгаа zavijarstva je v teh malo vstevah, ni lahko ob kratkem povedati; v to bi potreboval najmanj tri polne prekalé. Par začetev sem dodal pod črto.

Kam vede taka pisarjaja? Javno je: do strasnega razdora, kakoršnega se ni videla zemlja slovenska. Kaj naj prične narodna str — a nasproti takim najnovejšim lajskancem? Na to vprašanje ne bom odgovarjal! Toliko pa je gotovo, da narodna stranka se nikdar ne ukloni ljudem, ki so sposobni za takó podla obrekovanja. Kakó se ho pa dalje razvijala taka napetost, kakó daleč lahko vse to pride, o tem je danes prezgodaj vsaka beseda. Ali nikakor ni nemogoče, da se današnja narodna stranka zares — zatre; ali na njenih razvalinah ne bodo vriskali „krščanski socialisti“, pač pa bodo peslali — socialni demokracije, in v njih ustah vsi tisti, katere najnovejši apostoli jeze in sovraštva pahajo od sebe in podó iz cerkve. Potem se res utegne zgoditi, da hosta le dva tabornja: „radikalno-demokratsko“ in „radikalno-katoliško“.

Koliko odgovornost za pastirje, ki kličejo takega — volka! Toda edino oni bodo krivi, ako ta volk res pride. Vse kričanje in razsajanje teh pastirjev je zares povsem pripravno, da volka prikličó. Kaj pa potem? Odgovor tistim, ki so odgovorni za vse upljuje one gospóde, katere sveta naloga je vse nekaj drugega nego opisano razsajanje proti najzavvednejšim slojem naroda, ki se terorizirajo ne dajo.

Več pride. A. G.

Železnica čez Ture in Predel.

Trst ima jedno samo zvezo z notranjo deželo, in sicer južno železnico, ta pa ima radi velikih napravniških strokov jako visoke tovrne tarife. — Zahodne dežele so popolnem neodvisne od naše obrtnije; kar se izdela v naši državi naš domačo rabo, se izvažá na vzhod, v sosednjo Ogersko, v balkanske države in v Levante. Drugih odjemalcev nimamo.

Pa da bi vsaj tukaj bilo vse, kakor bi moralo biti. Avstrijska trgovina gre rakovo pot na vsej črti: v Romuniji, Bolgariji, na Turškem in v Mali Aziji vedno bolj nazaduje. To je izmišljotina „P. L.“ na katero ni vredno odgovoriti le eno samo besedo. — Pis. Kar sem rekel o „Delavec“, velja tudi za „Glasnik“. Faktum je: in ne stramujem se povedati — da tega lista se doslej nisem videl. Poslali mi ga niso! Zakaj ne, to je njih reč! Impertinentno je borej očitaje, da sem ga doslej — prežal. — „Slovenska knjižnica“ in „Knjižnica za mladino“ ste tudi dve važni književni podjetji, o katerih „P. L.“ desledno molčí. Ima tud prav, ker ju uredništvu ne pošiljam, ne zdi se mi potrebnó. Kdaj sem pa „P. L.“ kaj očital vsled njegovega molka? — Ako je mladi „Glasnik“ pozabil na staro „Sočo“, ali je čudo, ako se ta ni brigala za nekoga sineka neznané matere tam v Ljubljani?! — Pis. Insinuacija je prepozorna, ali podla je do skrajnosti! — Pis.

Vzrok so previsoke voznine, toliko pri južni železnici kolikor pri Lloydju.

E. Nemčije se izvažá blago v iste kraje vse ceneje, dasi imajo nemški parniki ogromni ovinek skozi gibraltarsko ožino.

Da je urejena tovarna tarifa pri nas na isti podlagi, kakor na Nemskem, potem si mora priboriti naša država v svetovnem prometu odlično mesto. Kajti voznine bi bile veliko ceneje, ker smo bliže vshodnim deželam in naši izdelki niso manj vredni od nemških. Razum tega bi se vnel živahen prevozen promet. Južne nemške dežele, ki prevvažajo čez Hamburg na vzhod, bi gotovo porabljale bližnjo in cenejo pot čez Trst.

Toda žal, da so razmere vse druge. Celó s Češkega se prevvažajo izdelki čez Hamburg; zveza s Trstom ni tako ugodna. Ni čuda potem, da češki izdelki ne morejo vspešno tekmovali z nemškimi.

Pri nas se zamemaria Trst, mej tem, ko skrbi ogerska vlada za prospéh reškega pristanišča kakor le more. Da se izvažajo ogerski izdelki čez Reko, zgradilo so se potrebne železnice, tovrne tarife so se vrodile kolikor možno nizko, sploh v vsakem pogledu se gladi pot krepko uspevajočemu ogerskemu prometu.

Železnica čez Ture in Predel bi vozala Trst z drugimi državnimi železnicami po najkrajši in najugodniši poti. Iz vseh tostranskih dežel, izjemni vshodne Galicije in Bukovino, bi se prevvažalo čez Trst, in potem šele bi se povzpelo tržasko pristanišče do one veljave, ki jo mora imeti kolé jedino avstrijsko pristanišče.

Nam ne bi trebalo posluževati se tujih železnic; z državno pomočjo bi se obnovljale stare trgovinske zveze, uslanjavljale bi se nove, in naš promet v vshodnih deželah bi se tako vtrdil, da ne bi se mu bilo bati nobenega tekmovalja.

Povdarjali je treba, da bi tudi južne nemške dežele porabljale novo železnico. Razvil bi se živahen prevozen promet Lloydovi družbi v krepko podporo.

Dokler pa ne dobimo železnice čez Predel, oslone vse pri starem. Kajti, ako se ne polnijo skladišča v Lloydovih parnikih, družba ne more znižati tovarnih tarifov, gledati mora, da se ji pri dosedanjih cenah obnese vložen kapital.

Nadalje ne smemo pozabiti, da železnica čez Ture in Predel ne bi pospeševala samo izvoz, ampak v isti meri tudi uvoz.

Kar bi radiili izmoezniki surovini, bi se uravalo vse čez Trst, in ne kakor sedaj čez Hamburg, in to bi zopet pomnožilo prevozni promet.

Marsikdo bi rekel, predelska železnica ni neobhodno potrebna; saj pelje južna železnica v Trst. Podržavljeno železnico in znižaje tovarno tarifo, in imeli boste isti vspeh, ki ga pričakujete od nove železnice. — Toda pomisliti je treba, da nima samo Dunaj pravice do neposredne zveze s Trstom, ampak tudi Solungrad, Praga, Budejevice itd.

Za ta mesta je pa neposredna in najkrajša zveza s Trstom jedino le železnica čez Ture in Predel. Za Solungrad bi se skrajšala pot v Trst za 301 kilometrov, za Linc 190, Dunaj 46, Plzen, Budejevice, Praga 160, Monakovo 234, za Draždane in Berlin 140 kilometrov.

Pot bi se izdatno skrajšala, država bi laliko znižala tovrne tarife. Vsakdo uvidi torej ogromno važnost predelske železnice za avstrijski promet. Naj se tudi podržavi južna železnica, železnica čez Ture in Predel bo vedno iste važnosti za imenovane dežele.

Železnica bi se morala graditi že radi tega, ker je mejnarodnega pomena in bi otvorila cele dežele svetovnemu prometu in oživila v teh krajih živahno obrtnijo.

Da se pride v okom vsem potrebam, ne zadošča več podržavljenje južne železnice. Promet čez Trst se gotovo s časom tako poveča, da ne bo dovolj jedina črta; graditi se bode morala druga za zahodne avstrijske dežele in za prevozni promet. Podržavljená južna železnica bi bila potem za sredino in za vshodne dežele. — Mogoče, da ho treba graditi celó tretjo črto, ako se pomisli, da se promet v naši državi vendarle razvijá vkljub vsem zaprekam.

Ne oporekam, da bi bilo državi in tudi delničarjem pri južni železnici v korist, ako se ta podržavi. Nikakor pa ne bi ovirala predelska železnica nadaljnemu razvoju podržavljene južne železnice. Saj se ne more misliti, da bi država podpirala jedno bolj kakor drugo.

Obe bi bili državni železnici, torej je verjetno, da bi se vredile tarife za obe na jednaki podlagi.

Prevozni promet iz južne Nemčije in Češke bi prevzela predelska železnica; sicer pa s tem ni še rečeno, da se skoduje južni železnici. — Naj se podržavi južna železnica ali ne, ako se ne zgradi predelska železnica,

pojde oni prevozni promet vsejedno svojo staro pot čez Hamburg.

Oglejmo si reč po drugi strani. Ako se zgradi državna železnica čez Ture in Predel, ne da bi se podržavljá južna železnica, si tudi ne boste druga drugí posebno škodovali. Oho bi imeli vsaka svoj naravni prometni okraj: prva južno Nemčijo, zahodno Tirolsko, Solnogradsko, zahodno Korosko, zgornje Avstrijsko in Češko; druga Kranjsko, spodnje Avstrijsko, vshodno Češko, Moravsko in zahodno Galicijo.

Da bi pa država skrajno znižala tovrne tarife sump s tem namenom, da bi kratila promet južni železnici, ni verjetno, kajti oškodovali bi se v prvi vrsti oni državljani, ki so navezani na južno železnico.

Železnica čez Ture in Predel bi bila tudi izborna krajnega pomena, in s tega stališča se s tekmovalji sploh ne da govoriti.

Iz vsega tega se torej jasno razvilil, da bi bila železnica čez Ture in Predel za trgovino in obrtnijo nepregledno važnost.

Ker bi bila železnica jedna glavnih črt, posebno pa, ker bi se pričela ob jedni, lop kos pa zgradil ob drugi državni meji, jo moramo preiskali tudi s strategičnega stališča.

Dvojno je mogoče: Avstrija je na p. a. d. ena ali napade. Stari pregovor pravi: „si vis pacem, para bellum“ valja se vedno. A to vendar ne sme ovirati železniških zgradb ob meji. — Železnica pospešuje trgovino, in trgovina se mora v prvi vrsti vpostavovati. Brez te ni denarnih sredstev, ne bi se mogla vzdrževati vojska. Sicer pomarkanje državnih železnic ob meji ni se nikoli oviralo sovražnika, da ne bi prestopil meje, ne gledé na to, da se dandanašnji lahko gradijo železnice o vojnem času kar čez noč. Toliko, ako bi sovražnik pretil državi.

V obratnem slučaju bi bila železnica ob meji tudi le v korist. Vojske bi došpevale v kratkem času in sovražnikovo deželo, kjer bi se vojna izvojevala, raje kakor da se pustilo lastna dežela.

Železnica čez Ture in Predel bi vezala državo z jugom in s prvimi pristaniščem; bila bi to druga ugodna zveza za slučaj kake vojne.

Ako pregledamo še jedenkrat vse vrline in tudi slabe strani predlagane in takó živo zaželenje železnice čez Ture in Predel, pridemo do sklepa, da koristí, ki bi donosala, daleč presegajo njene slabe strani. Železniške voznine v Trst bi se izdatno znižale; istotako prekmorske voznine iz Trsta in v Trst, in razvil bi se živahen osebni in prevozni promet.

Nekoliko škoda, ki pa ni še gotova, bi se godila južni železnici kolé prevozni črti za tirolski promet v Benetke.

Ako se nadalje povdarja važnost nameravane železnice za krajno trgovino in obrtnijo, in da bi se njeno graditvijo izpolnilo že dolgo gojene želje pridnega, hvaležnega in zvestega prebivalstva, bi se morala odločno zahtevati železnica čez Ture in Predel v prospéh celokupne naše države.

DOPISI.

Iz Gorice. — Mnogo se pleše tu pri nas. Tako n. pr. se je pisalo preteklo nedeljo nič manj nego na štirih krajih. Toda, ako že mora temu tako biti, zeleti je, naj se tudi tu spoštuje naša narodnost.

V tem oziru so nekaj napredovali naši okoličani. Vabijo nas sedaj dvojezični lepakí, kar pa je tudi nepotrebno, saj bi zadostovali samo slovenski popolnoma.

Videl sem ples v Podgori. Prijetno sta me iznenadili dve veliki slovenski trobojnici; pa tudi oddelek vojaške godbe moram pohvaliti. Svirala je — kar bi se moralo vedno in le še v večji meri goditi — tudi dva slovenska komada. Ko je svirala „milo lunočo“, je klicala „živio“ četvorica Goričanov — na kar se je ta komad zaporedoma ponjavil. Tako je prav! — vsakemu svoje!

(Vojaško godbo priporočá tudi neki drugi dopisnik iz Baronovca ali iz takozvane Rožne doline. Tudi ta dopisnik je bil v Podgori in mu je ugajala taka godba. Zató svetuje okoličanom, naj si oskrbe za vsako potrebo ali vojaško ali pa prvasko godbo. Tiste pa, ki takó radi izvajajo s „ščavi“ in z „lassé pur chic i canti e subí“, — naj pusté na miru. — Ur.)

Iz Sela na Vipavskem. (V slovo v lemu možu): — Ni vselej resničen pregovor: „Bolj kot je svoj, bolj se ga boj!“ To resnico spoznavamo najbolje zdaj, ko nas je zapustil naš domačin, preč. g. Jos. Kosovel, in se preselil v Št. Andrež pri Gorici. Le častitati moramo Štandrež pri

ker so dobili celega moža v svojo sredo. Dal Bog, da bi ondi popolnoma okrevali. Kadar se to zgodi, tedaj bo tudi nam lože pri sreči, če tudi ga nimamo ni za pastirja. Gospod Kosovel je bil vedno naš ponos, se kot dijak in potem kot kaplan v Smarjah in naposled še posebno kot župnik rojstnega kraja. Ko je bil stalno imenovan v različne župnije, bili smo vsi silno veseli; in menili smo že, da ga nikdar več ne pustimo od sebe. — Ali prišlo je drugače! Gospod župnik nas je zapustil, ker je takó zahtevalo njegovo zdravstveno stanje. Z žalostjo smo se ločili od njega; dal Bog, da bi ga preselitev povsem okrepčala. — Zavidamo štandreežu za takega možaka, postjenjaka od nog do glave, iskrenega rodoljuba, ki umeje duh časa in njega potrebe. Mnogajna mu jela.

Anton in Fran Bavec,
Anton in Jožef Pišol.

Iz duhovskih krogov. — Politika, kot posvetna reč, ne spada v cerkev. To je določila najvišja instanca, rimska kongregacija, dne 15. jan. 1848. Pastirstvo pravi, da pridigarji mora biti namep, s cerkvenimi govori ljudi voditi k zveličanju. Cerkev govorniki ne smejo oznanjevali kaj takega, kar ni v zvezi z besedo božjo, ali pa, kar bi škodovalo. Glavno pravilo homiletike (cerkvenega govorništvaja) je, da govornik ne sme nikdar kaj neresničnega, izmišljenega ali tudi le domišljenega sporočati za pravo in resnično. Pri razlaganju božje besede, sv. pisma, okrožnic, odlokov kongregacije i. t. d. ne sme nikdar pretiravati, vsakega preslopka postave božje ali cerkvene naj ne imenuje brez sarkastičnih. To tudi velja gledé plesa ali pa sokolstva...

Znani ropotalci proti „Soči“ so neresnice trdili na leci ter s tem pregrešili se proti jasnim pravilom pastirstva. — Ne gré vedno grajati, upiti, grometi, ker le rahli dežki koristi, toča pa potoleče, ukoneča. „Propi-rov, ki jih morda pridigar ima s posamičniki, ali tudi z vso duhovnjijo, zagovarjanja samega sebe, naj nikar ne p. v. lebe na leco“. Tako so nas učili v velikem semenišču.

Ako je kaj takega, kar je v zvezi s politiko, to je, z zveličanjem duš, ali, ako je res nevarnost za sv. vero in ima govornik upanje, da s svojimi besedami doseže nekaj dobrega, tedaj se le bi smel povzdigniti glas. Toda to javno kranje pa ne sme biti surovo grozjenje, ne da bi pridigar vpil, se togodil, pogubljal, vsega hudega voščil i. t. d. Vse tako poslušalce le žali in razdraži, pa gluhe jih stori za pridigarjeve besede. Govornik ima pa namen, s svarjenjem in karanjem zmotena pripelja do spoznanja svoje pregrehe, ga onetiči in poboljšati. To pa doseže le, če sicer resnico pové resno in odkritosrečno, a vendar v vsem svarjenju in karanju kaže ljubezen, krotkost in usmiljenje do grešnikov. „Začetnik v službi in pljuji govorniki naj se ne lotijo javnega karanja...“ Tako piše pastoralist Zupančič.

Vsakurje je znano, da na Slovenskem, posebno na Gorškem, ne gré boj za liberalna ali katoliška načela, nego le za osebe. Ali je torej modro ropotanje proti „Soči“? Narodno vprašanje pri cerkveni upravi je zgolj posvetna reč, torej ne spada na leco. Ako so bili glasoviti „Sočini“ članki tako hudi, zadoščalo bi odgovarjanje v nasprotnih listih, odbijati napade in dokazati nasprotno. „Soča“ je bila pripravljena preklicati in popraviti, ako je bilo kaj proti naukom sv. vere. Do danes se ni nihče se oglašil. Čemu torej ropotanje?...

Poznamo več občin, kjer se je hudo nasprotje pojavilo med občinarji in dušnimi pastirji zaradi „Soče“. Svetni možeje in „Sočini“ naročniki že toliko razumejo „Sočo“ in vedo, da nekateri prenapetjezi iz golega strankarstva zlorabljajoleco za politiko. Ker drugod si ne upajo ropotati in javno nastopiti, zato pa se na leci znesejo. Kakó globoko je pri določnih padei ugled, se pozna in vidi iz velikih nasprotja in pikrih opazk občinarjev. Ni zastoj modra mati sv. katoliška cerkev prepoveda duhovnikom, da se ne smejo vdeležavati strastne borbe in sumečih shodov. Ona želi sicer, da se duhovniki poslužujejo državljskih pravic in delajo v blagor cerkvi in narodu, ali vse naj se izvrši brez suma, mirno in tiho, brez hrupa in trušta. Posebno, ko gre za osebe, tedaj bodi politika v cerkvi popolnoma izključena. To si zapomnijo kranjski kaplani in mladi gospodje, ki so komaj nastopili službo. Držimo se doslovno besed: Ven iz sakristije! V cerkvi in zunaj cerkve imejmo pred očmi besede sv. Frančiška Sal.: „Resnica bodi v vsej ljubeznivi; trpká gorečnost le zlo rodi!“

S Krasa, 27. julija. — Pomanjkanje učitelstva je začelo nastajati tudi pri nas v sezamskem selskem okraju. Za prihodnje selsko leto potrebujemo neobhodno najmanj pet učiteljev ali učiteljic. Za vsa ta izpraznjena mesta se je oglašil pa do sedaj le eden kandidat. Ker v sezamskem selskem okraju nimamo podučiteljskih mest, marveč kakor na eno-tako tudi na večrazrednih se nameščujejo vedno le učiteljici ali učiteljice s polno letno plačo in s stanarino, t. j. prvi s 480 gld. druge s 380 gld. na večrazrednicah, kar gotovo novincem ni znano,

¹⁾ Naj sledi isti dekret v latinskem jeziku. „Quamvis clerici gaudent et exsultare debeat de institutionibus et capitulis, quae in administratione rei publicae continentur, tamen non convenit ecclesiasticos multo minus extendere eosdem usque in saecularium, et destinatum ad preces et ad sacramenta functionum.“ — Op. dop.

²⁾ In ti gospodje so sveti stvarji silno škodovali; lahko bi navedli prve drastične slučaje. — No, vse to se — mirno gleda... Ured.

³⁾ Pri nas pa upravi tak najbolj upijejo. S kakšno uspešnost? — Iz cerkve pojdi, mesto da bi ljudi vabili notri! — Ured.

⁴⁾ „Soči“ to ne škodi! V koliko se pa na tak način poživlja krščanski duh med ljudstvom, naj se malce prepričajo tisti, ki so — odgovorni za take čine. Ured.

dovoljujem si, objaviti v cenjenem listu „Soča“, da se morebiti kdo vendar oglašil s prošnjo za kako mesto na Krasu! (C. kr. okrajni šolski svet sezanski je odpravil že pred leti — podučitelje z nižnoro plačico 300 gld., s katerimi pač ni mogoče niti revno živeti, kaj li šele takó dostojno, kakor se po pravici mora zahtevati od vzgojevalcev mladine. — V gorškem in tolimskem okraju pa imajo še vedno podučitelje. Torej v mali deželici gorški se delajo taki razločki! Čas bi bil, da bi se po vsej deželi odpravili podučitelji! — Pomanjkanje učitelstva se pokazuje po celi deželi; utegne se prigoditi, da bo ta nedostatek še večji, kar bo moralo vspodbuditi merodajne oblasti, da primernim načinom odpravijo uzroke. Kateri so ti uzroki — je dovolj znano! Ako se mladeniči posvetijo kakemu stanu, v katerem se jim naloži obilo dela, treba je, da dobé za svoj trud tudi dovolj — kruha. Uredn.)

Iz Kanala, 28. julija. — V četrtek 23. t. m. je nepričakovano umrl v Kanalu sodni pristav g. Karol Franovich, po kratki bolezni. — Pogreb je bil v soboto ob 8. uri predpoldne in truplo so peljali v družinsko grobnico v Trst. — Pogreb je bil prav si-jujen. Dasi je bilo zgodaj, vendar se je zbralo veliko občinstva k pogrebu, kateri je vodilo pet duhovnikov. Udeležili so se ga vsi uradi, občinsko staršinstvo, čitalnica z zastavo itd. Pri pokopališču se je truplo blagoslovilo, na kar so pevci zapeli ginljivo pesem v slovo. — Truplo se je prepeljalo naravnost v Trst, kamor je dospel voz ob 9. zvečer; še isti večer je bilo položeno v rodbinsko rakev na tamošnjem pokopališču. Pokojnik je bil pravičen našemu narodu in zato je bil pri ljudstvu jako priljubljen. — Govoril in pisal je lepo slovensko in se je učil še vedno pridno našemu jeziku. — Naj v miru počiva!

Iz Čepovana, 26. julija. — Danes smo imeli redek praznik nove sv. maše. Č. g. Anton Plesničar, bogoslovec 4. leta, je bil naš novomašnik. Mladeniči so se mnogo trudili, da so vas oskrbeli s slavoloki in maji; dekleta pa, da so spleta dosti vencev in kit. Č. g. župnik pa je cerkev okrasil, kar mogoče praznično.

Novomašnik, posvečen v soboto, je ta dan zvečer prišel v svojo rojstno vas v spremstvu mnogih bogoslovcev. Vas ga je sprejela jako slovesno. Častni občan in prvi župnik čepovanski, slavnosti pridigar, se je pripeljal iz Sempasa okoli 9. ure v nedeljo zjutraj; vas je bila že polna domačinov in sosedov. Ob 10. uri se je novomašnik v slovesnem sprevodu, spremljan od mnogih duhovnikov in bogoslovcev, podal v cerkev. Po odpehi pesmi „veni creator“ je stopil na leco župnik B. Greč, ki je v svojem govoru opisoval opravila in plučilo mašnika.

Pri sv. maši smo posebno opazovali strogo pravilno pelje pri oltarju in cerkvenoklasično peje na koru. Od znanih čepovanskih pevcev smo pač pričakovali izvrstno peje, a danes so nas iznenadili z izvajanjem proizvodov kralja cerkvene pesni. Tako peje res poživlja duha!

Nove inaše so se udeležili razun mnogostevilnih sorodnikov dva deželna poslance, dva c. kr. profesorja više realke v Gorici, ravnatelj c. kr. realke v Trstu, grof V. Attems, pl. Monari in prvaki občine. Srečna je bila misel, velikanski Kofolov kozole prirediti za obrednico, kjer so povabljeni zasedli okoli sto sedežev. Da so se pri mizi govorile primerne napitnice Leonu XIII. knez nadškofu Alojziju, presv. cesarju Fran Josipu, novomašniku, pridigarju in drugim, je pač umljivo. Pred razidom so se gostje na poziv domačega župnika spomnili tudi svoje narodne zavesti ter so zložili precejšnjo svoto za „Slogine“ zavode in za slovensko Alojzijevisče.

Iz Idrje. (Razno). — Občinske volitve so kontane, kakor ste že poročali: Zmagala je narodna stranka. Naši klerikali so silno poraženi zaradi nje, pa sedaj, mislim, da so sprevideli, da je vse zaman, da bi se kedaj gospodarili. V enemu letu so propadli pri treh volitvah ter se povsod prišli narodni na krmilo, povsod z veliko večino. V nedeljo 26. t. m. je prevzvišeni gospod knez nadškof delil sakrament sv. birme; birmanecv bilo je okoli tisoč. Mestni svet je v svoji seji od 23. t. m. blagovolil darovati ubožcem mesta Idrje 100 gld. namesto slavoloka gosp. knez nadškofu. Javna tombola je imela lep uspeh; čistejša prebitka je bilo 445 goldinarjev, katere svota se je naložila v tukajšnje „Heraldo“ za revno šolsko mladino. Upali smo, da bo imel sl. šolski svet vendar tolike hvalečnosti, da se javno zahvali onim, ki so toliko ztrčevali in se trudili, da se je dosega tako lepa svota, pa do sedaj še ni bilo nič citati.

Neki dopisnik „iz hribov“ je pisal v „Sočo“, da se socialna demokracija širi iz nemške Idrje. Čitatelji „Soče“ bodo morda mislili, da je Idrja res nemška; pa naj bodo le potolaženi, ker Idrja je čisto slovenska. Pred davnim časom so jo imenovali nemška Idrja, pa sedaj ne več, ker tudi ni, če tudi nimamo zraven Idrja na poštnem pečatu tudi Idrja.

Socialna demokracija je pri nas res krepko razvita, pa nikakor ne toliko škodljiva cerkvi, kakor pišejo; naš delavec je le v toliko socialni demokrat, da se več ne pusti tlačiti, kakor je bil tlačan do sedaj; cerkev pa pri nas sedaj kakor poprej pri vsaki službi božji polna tako, da jih mora še zmiraj veliko pred cerkvijo biti pri službi božji.

Iz Sarajeva. — Mojim rojakom se bode gotovo čudno zdelo, kakor to pride, da je število obiskovalcev milenijske madjarske razstave prekoračilo prvi milijon kljub vsej propagaciji ne samo v vseh „postenih“ slovenskih krogih, temveč tudi francoski in drugi inozemski listi izrekujejo dan na dan malo pohvalno mnenje o madjarskem šovinizmu. Nečem pa pisati splošno o razstavi in o z njo

zvezanih nepravilnostih, ampak le toliko omenim, kolikor se reče tibe Bosne in Hercegovine. Poročal sem Vam, gospod urednik, za časa otvoritve milenijske razstave, na kak način si bosenska deželna uprava prizadeva, pridobiti kolikor možno več posetnikov iz svojih dežel. To reklamo ista še nadaljuje, podeljuje še več ugodnosti v ta namen; vendar pa do sedaj nistem mogel doznati za kak znaten skupen izlet. Koncem prve polovice tega meseca, (ako se ne varam, 10. julija) so se odpeljali po vladini naredbi učenci tukajšnjih srednjih šol v spremstvu več učiteljev v Budimpesto. To nikakor ni brez pomena, kakor bi si kdo mislil. Mladina, skoro brez izjeme slovenskih staršev (v veliki večini domačini), pride prvič iz domovine, in ta prva pot jih pelje mej najhujše zatiralec Jugoslovancov; Kalajeva vlada s tem najočividnejše pokazuje sijajen uspeh današnje v vseh učnih zavodih vpeljane izreje bosenskih Slovanov. Seveda neizkušeni mladeniči strmé nad vsem, kar vidijo, neizbrisni spomin na vse lepote, zbrane tu vceidel od njih bratov, ogerskih Slovanov, ki se pa z največjo drznostjo prodavajo svetu za pristno madjarske, ostane za življenje, hvalili in odobravalji bodo — čeprav nevedé ali nehoté — madjarizacijo svoje lepe domovine, ako pozneje ne pridejo do spoznanja; odrgali se bodo še bolj od svojih rodnih bratov v Hrvaski, oziroma Srbiji, ter s tem nehoté uničevali vse napore narodnih mož za združenje bratov iste matere in istega govora.

Tem mladim izletnikom so pripravili prav lep sprejem. Poslali so jim celo godbo tam bivajočega bos.-herc. pešpolka na kolodvoru. Razun ravnateljev razstave Schmidt-a in Kovács-a ter ravnatelja bosenskega oddelka vlad. svetn. Hörmanna, se je zbralo mnogo odličnega občinstva in večina za časa razstave tam bivajočih rojakov-Bosnjakov na kolodvoru in pred njim. Pristni Madjar Kovács (?) pozdravil jih je v madjarsčini — katero menda samo dva učitelja za silo razumeta — na kar se mu vlad. svetnik Hörmann deloma madjarski, deloma v novem „bosenskem“ jeziku zahvali. Ravnatelj Schmidt — istokot pristni „Magyar-čember“ — je zasel celo dalje, on pozdravljajo šolsko mladino iz ponosne Bosne ne samo v imenu razstavnega odbora nego v imenu celega madjarskega naroda; rekel je med drugim: naj jim tu dobljeni ntiši ohranijo simpatične spomine do madjarskega naroda, ki je od nekdanj v najtesnejši zvezi z bosenskim, naj si obdrža v dobrem spominu prestolice slavne Madjarske, kjer najlepše cvete znanost, umetnost, obrt in trgovina, in skušajo te utise upotrebiti v blagor svoje domovine. Slednjič so se dali slikati in na to po tridnevnem pregledovanju odpotovali domov. — Po mojem „nemađjarskem“ mišljenju bi bilo pač pametneje, denarne svote, katere je vlada izdala v ta namen reklame, upotrebiti za učila, obleke ali druge nujnejše potrebe istim dijakom. Razstava bi gotovo bolje uspeła, ko bi mogle druge vlade posnemati našo bosensko v „komandranju“ prebivalstva v razstavo, seveda dobička niso prinesli taki izletniki, pač pa so pomagali izpolniti prvi milijon. Mirno pričakujem, ali morda nekaterim krogom ne pade na um, prirediti „Massenbesuch“ — kajnzencev iz Zenice?! Bilo bi jih dovolj! Morda bi se s tem mnogo pripomoglo do drugega milijona?

Naš rojak, presv. gosp. proš. dr. Anton Jeglič, se je podat 7. t. m. preko monarhije v Kneipp-ovo zdravilišče v Wörrišhofen na Nemskem, da si okrepi svoje po službenih naporih oslabilno zdravje. Dobra vsepaha in skorajšnega ozdravljenja želi mu pač vsak Sarajlija, ker je namreč zbog svoje prave krščanske požrtvovalnosti in ljubezni do bližnjega priljubljen in visoko spoštovan od vsega prebivalstva brez ozira na veroizpovedanje in narodnost.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — V petek je umrl v Gorici na Placuti, kjer je bival veliko let, preč. g. Anton Diach, bivši profesor gorške realke; star je bil 66 let. — Svečan pogreb je bil v nedeljo ob 6. pop., z realneje poslopja je plapolala črna zastava. Ravnatelj je zbral k pogrebu učiteljev in učencev, kolikor se je dalo, ker so počitnice.

V nedeljo je umrl znani trgovec s sadjem g. Giovanni Torelli v Vrtni ulici. Pogreb je bil v torek ob 6. zveč. Trgovski stan je bil pri pogrebu jako dobro zastopan. N. p. v. m.!

Podlistek.

Slovaške sličice.

Češki spisalec G. Preissová, preložil Franc Tomineček.

Brata steklenjarja.

(Konec.)

Toda Joško se ne da pregovoriti. Ako mu Matej opiše lepo prihodnost, ki jo bo imel kot ženin, nasmeje se vsolej nezaupno, o Marici pa noče celó nič vedeti. Kadar koli prideta v ta kraj, vsolej se mora Matej bratu na ljubo ogniti onog gostilnice dve uri daleč. Čudno, brata se nista nikoli pogovorila, da bi se pokazala njiju obeh žena. Vsak je mislil, da pripomere bratu k sreči, in je boječe tajil, kakó ljubi Marico, da bi drugi ne zvedel tega.

Takó sta minili dve leti. Joško je mej tem dobro prodajal. Kjerkoli se je oglašil s košem na glavi, od ondi se ni dal takoj odpraviti. Vedel je tako lepo ponujati blago, da je nehoté kupil vsakdo, ako mu prav ni bilo treba. Njegov pohlevni, ljubeznivi glas in prikupljivo obličje sta delala čuda. Matej ni pol tega prodal kakor Joško. Mnogokdaj je Matej premišljeval, kakó je to, in vsolej vzdihnil: «On je v vsem srečnejši nego jaz, ima že boljše zvezdo».

V tem sta si prihranila brata Zoralka 60 cekinov. Zdjaj je že mogel misliti Matej na uresničenje iskrene svoje želje in sklenil z bratom, kupiti konja, da jima ne bo treba samima vleči težkega voza. Na velikem sejmu se jima posreči, kupiti za 60 cekinov majhnega rjavca, da ga je bilo veselje gledati. Priprostemu Mateju kar srce v prsih

„Puro sangue“ — poveretto. — V nekem listu pripoveduje, da goriski ognjegasci so imeli vsako leto v cerkvi na Placuti sv. mašo na dan sv. Florijana; sv. mašo je služil veliko let zdaj že pokojni Anton Diach (Djak), vpokojeni profesor realke, češ: on jedini je bil — „laski“ duhovnik v oni cerkvi. Ker je bil tole bolan, so šli vrli ognjegasci v Podturn, da jim je služil sv. mašo „laski“ župnik Baubela. — Res smola! Diach je imel v svojih žilah prav takó malo „puro sangue“, kakor Baubella, ki je po rodu Čeh in kot plemit češke krvi tudi (ali je vsaj nameraval) „spekulira“ na kanonikat v Olomucu s plačo 30.000 gld. na leto. — Ako se dostavilo, da poveljnik ognjegascv je — g. Pinavčič, ki bi se moral pisati z dvema prav poštenima „pipama“, tedaj mora mati Italija res vskliniti: — povero mio „puro sangue“, dove sono tuoi figli?!

Slogina protislovja. — Neki dr. Agnul (zakaj ne dr. Lupo?) je iznašel velikansko protislovje; evo ga:

V nedeljo ob 3. pop., pripoveduje v „C.“, je šla dolga vrsta otrok „Sloginih“ zavodov proti Mirnu. Ako pa naredé v toliki vročini takó dolgo pot, zakaj bi ne mogli hoditi tudi v Catinellijevo vojašnico?

Ta dr. Agnul je najiven mož. Ako gredó otroci na izlet v Miran, kaj to njemu mar? Prosto voljni izlet je vse nekaj drugega nego štirikratna hoja v Catinellijevo podrtijo na skrajnem koncu mesta, kar dá za mnogo otrok po dve do štiri ure na dan same hoje. Saj se Podturnenci hočejo šolo za svoje predmestje v središču in ne ob meji. Tako logiko naj gre dr. Agnul prodajat v Furlanijo!

Iz Gorice nam piše slovenski oče: Neki dr. Agnul piše na sv. Ane dan „Corrierru“, da so šli otroci „Slogine“ šole preteklo nedeljo popoldne ob hudi vročini v Miran, a v šolo v Podturn pa da nočejo hoditi itd. Dr. Agnul! Najprvo Vam povem, da družstvo „Sloga“ ni bilo v nikaki zvezi s tem izletom, ampak nekateri slovenski roditelji in več slovenskih otrok iz raznih šol smo želeli romati na božjo pot k Mariji Devici na Grad pri Mirnu, da se zahvalimo Bogu in Materi Božji za prejete dobrote; pri tej priliki smo pa molili tudi za dobrotnike, ki so nam dozdej vzdrževali „Slogino“ šolo v sredi mesta in h krati tudi se sveti Porodnici pripravili in Boga prosili, naj bi goriskim staršinstvom omehlá srca, da s pričetkom šol. leta pripravijo slovensko šolo v središču mesta na primernem kraju mesto Podturnske kosarje v smislu ukaza vis. ni. ministerstva za bogočastje in uk z dne 16. decembra pr. l. Upajmo, da bode opravičena prošnja uslišana.

Jeden v imenu več slov. roditeljev.

Kolika občutljivost. — V neki številki smo omenili, da je knezja rodbina Hohentlohe prodala svoj mlín pri sv. Ivanu, in dostavili, da se takó vedno kreči moč devinskih knezov. — To vest smo posneli po „Mattinu“. Vendar je bil nekdo želó vznemirjen in se je razdraženo oglašil v „C.“. Čemu neki? Ali hoče, da mu odgovorimo, zakaj je ista rodbina do tal posekala svoj krasni park, da je tamkaj zdaj — goličava?!

Boj za slovensko šolo. — Laski liberalni listi so hudo zamerili goriski „Eco“, ker je sprejela znani nam dopis za konečno ugodno rešitev tega perečega vprašanja. „Eco“ se je izgovarjala, da ni storila drugega nego le sprejela „glas izmed občinstva“, ker je mnenja, da časopisje naj služi čitajočemu občinstvu, če tudi je to različnih nazorov; zajedno „Eco“ odklanja domnevanje, da bi se v vsem slagala z dopisnikom iz Gorice. — Dopisnik sam je pa dal nasprotnikom prav pošten odgovor; ako bi bilo veliko takih „prijateljev miru“ v Gorici, bi res kmalu nastalo takó blagodejno sporazumljenje med obema narodnostima, da bi samim urednikom pobožne „Eco“ ne ugajalo. — Ti dopisi so vsakogar značilni; naj bi jih merodajni vladni krogi upoštevali, kakor za službo.

Po vladnem ukazu bi morala biti otvorenja slov. šola bolj v središču mesta že s prihodnjim šolskim letom. Uverjeni smo, da goriski „očetje“ in njih pokrovitelji že storé vse mogoče, da se vladni ukaz ne izvrši. — Pri prihodnjem zasedanju deželne zborna pa bodo imeli naši poslanci zopet priliko, drastično opislati nečuvne odnose na Goriskem in, če bo treba, izvajati posledice za skrajno opazicijo proti vladajočemu sistemu.

Za predelsko železnico se vrši še vedno hud časnarski boj. Opazujemo, da

se javno mnenje čedalje bolj bliža predelski železnici. — Danes smo prinesli konec članka v dunajski „K. Z.“; morda objavimo še druge. Sicer je vedno ena in ista snov, obdelovana več ali manj podobno.

Po Soški dolini se agituje za nekako deputacijo k grofu Badenju na Bled — Ker pride ministerski predsednik tudi v Gorico, zdi se nam, da bi deputacija lahko počakala. Tudi ni se znano, kakó bo razdeljen čas Badenjevega bivanja na Bledu, zato ne more biti gotovosti, ali bi mogla deputacija vsršiti prevzeto nalogo.

V Devinu torej res otvori „Lega Nazionale“ svojo šolo. Zdjaj začne lov na otroke! Ako bi storili tamošnji zavedaji možje svojo dolžnost, brez ozira za zameru na levo ali na desno, ne bi se bilo treba bati le šole. Toda — nevarnost je zares velika, ker... se nikdo ne zgane. Pa bi se hotelo, naj bo Devin središče novemu c. kr. sodišču za Slovence! Rodoljubi, storite vendar svojo sveto narodno dolžnost! Varujte otročiče svojih znancev, sosedov, prijateljev, da jih ne ulové v lahonske mreže!

Iz Idrijske doline. — „Te dni mečejo Lanassijeva drva v Idrijo. Naši lepi gozdi zdaj plavajo po Soči. Ker so bili delavci lanske leto skrajno nezadovoljni, jih lotos ni mogoče dobiti. Pravijo, da se osel pusti le enkrat na led speljati. — V sredo je padla velika ploha. Lanassi je bil že v velikem strahu, da mu tisočaki splavajo dalje po Soči proti morju“.

Društvene vesti.

Goriški ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda sta darovala v Trzicu o priliki kopanja preč. g. vikarji Vales iz Brance in Ivan Drotovka iz Gorice vsak po 2 kroni.

Odbor „Slov. čitalnice“ v dol. Vrtojbi vabi vse ade k izvenrednemu obnemu zboru, kateri se bo vsrl v nedeljo 2. avgusta ob 4. uri popoldne pri gospodu predsedniku Francu pl. Lokateljju.

Vojaško veteransko društvo v Boleu priredi dne 2. avgusta t. l. ples s tombolo v gostilni pri „Posti“. Čisti dobiček namenjen je za nakup društvene zastave. K obitni udeležbi uljudno vabi — Odbor.

Iz Kobariida. — Občni zbor tolimskega učiteljskega društva bode dne 5. avgusta t. l. ob 9. uri zjutraj v šoli v Kobaridu z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Vabilo k XI. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani v torek dne 11. avgusta 1896. l. Vspored: I. Sv. maša ob 10. uri v mestni frančiškanski župnijski cerkvi. — II. Zborovanje ob 11. uri v veliki dvorani „Narodnega doma“. Prvomestnikov nagovor. Tajnikovo poročilo. Blagajnikovo poročilo. Nadzorništa poročilo. Volitev prvomestnika in treh odbornikov. (Po pravih izstojijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. prvomestnik Tomo Zupan. 2. Ivan Hribar. 3. Anton Koblar. 4. Luka Svetec.) Volitev nadzorništa (5 članov). Volitev razsodništva (5 članov). Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Pristavek. Predvečer, dne 10. avgusta t. l., naj se ob 8. uri p. u. skupščinarji in p. n. ljubljancje prijateljsko snidejo na vrto gostilne gospoda Frilince pri „Zvezdi“. — Pevske točke bo izvajalo društvo sv. Cirila in Metoda posebno naklonjeno slavno „Pevsko društvo Ljubljana“. Po zborovanju, dne 11. avgusta t. l., bo v „Narodnem domu“ skupni obed. Kuvert brez vjave stane 1 gld. 50 kr. — Radi obeda se je udeležencem zglašiti do 10. avgusta t. l. pri gosp. Antonu Koblarju, blagajniku družbe sv. Cirila in Metoda.

Ostala Slovenija.

Trst. Na petrazredni deški šoli „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Trstu je minulo leto potučevalo šest učnih močij z veroučiteljem vred in bilo koncem leta 216 učencev, od katerih jih je 165 napredovalo in 51 zaostalo. Na dvorazredni dekliški šoli so poučevali štiri učne moči in je bilo 114 učenk, od katerih jih je 86 uspevalo in 28 zaostalo. V obeh tržaških vrčih družbe sv. Cirila in Metoda sta bili dve vrtnarici in je prihajalo 106 otrok. Številke o obisku zavodov družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu kažejo, da je v Trstu slovenska šola potrebna, dokazujejo pa

poskakuje, ko se vozita z bratom prvo pot. Ali ko poka z bičem in se smeje, da se mu je dopolnila davna želja tudi brez ženskega denarja, — spomni se znova živo onega vetera, ko je bledé o Marici nevedoma zapravlil bratu srečno uro, — prvi shod z ljubljeno devoj!

Vzdihne, in že ga več ne veseli svetli rjavec. O škoda, da mu noče brat verjeti! Kako bi bil povedal, da se čuti on, Matej, v resnici zadovoljnega v odsevu bratove sreče in da mu ničesa ne zavida, — tudi tega dekleta ne! In Matej premišljuje cele noči, kako bi pomogel bratu k sreči. Kar mu pride hipoma dobra misel, ravno ko prenočujeta v Kijevu. Sklene se pogovoriti z Joškom.

Takoj drugi dan, ko ideta po prodajanju k borni južnici, začne Matej Joško važno pripovedovati: „Brate, jaz se pa le oženim! Seznanil sem se danes zjutraj z neko deklico, ki mi jako ugaja. Vprašal sem jo, ali bi me hotela, in rekla je, da. Pa je tudi dekle, da je veselje! Črnooko, črnolaso in visoko, ravno po mojem.“ (Matej navajaja nalahé ravno nasprotja Maričinih lastnosti). — „A pri moji veri, lepo bi bilo“, nadaljuje zabavljivo, „ko bi šla oba obenem k poroki. Stori mi to ljubo, brate popelji se z menoj po Marico, predno se jaz popolnoma dogovorim. Bodem pa jaz mesto tebe govoril; popolnoma se mi vidi, da žaka dekle na tebe!“

Joško osuplo pogleda Mateja, in ta zapazi z neizrekljivo radostjo, da se je zasvetilo prvi pot po dolgem času znova veselje v očeh.

„Torej urno na noge!“ veli Matej skoro zapovedovalno. „Takoj pojedi odideva v svate. Na vero, ni se treba bati, da naji Marica odbije, zdaj sva druga dečka, nego sva bila pred dvema letoma!“

pravu, ki govori o ustanovitvi ljudskih knjižnic. §. 2. določa takó - le svrhu takih knjižnic:

Ustanovitve „Narodnih (ljudskih) knjižnic za odrasle“ v vsakej slovenski občini slovenskega Štajarskega, Kranjskega, Primorskega in v slovenskem delu Koroskega, da:

a) se z njimi oslavi tudi med prostim narodom do zadnje gorske vasi dični spomin 50-letnega slavnega vladanja Njegovoga Velikanstva,

b) se z njihovo ustanovitvijo povzdigne slovenski narod na ono stopinjo kulturnega razvoja, katere je primerna njegovim duševnim nadarjenostim,

c) se s splošno uporabo knjižnic slovenski narod pouči o zdravih razmerah v človeški družbi in da se njegova znana ljubezen do prevzvišene vladarske Habsburške hiše ohrani za vedno neoslabljena,

d) se vsled teh knjižnic razširi med narod čitanje ne samo zabavnih in poučnih, temveč tudi strokovnih, poljudno pisanih, nabožnih, pedagogičnih, obrtnih, poljedelskih, t. j. knjig in listov vseh strok v prospeli bogostojni, vzgoje, obrtnije, poljedelstva, živinoreje, trgovine itd. sploh na korist vseh strok njegovoga štija in bitja.

Dalje imamo tu uzorec pravil za posamične „Ljudske knjižnice“. Prihodnjemu zborovanju želimo od srca, da bi se temeljito bavilo s tem vprašanjem. Ako naše učiteljske hiše, gotovo izvrši to veliko kulturno delo.

Učiteljsko društvo kotara Volosko, priredjuje prigodno zborovanje „Zaveze učiteljskih društev“ v Opatiji 19. kolovoza 1896 koncert s plesom v prostorih „Zora“, na koji se p. n. slovenski in hrvatski oblistvo najljubljene pozivlje. I naklonosti do družva sudjeluje pjevačk. „Lorvor“ iz Opatije i „djački ista“ tamburški sbor. Kod pojedinih točaka koncerta, kao i za vrijeme plesa, svirali će kupališna glazba.

Ulaznica po osobi 2 K., po obitelji 3 K. Početak točno na 9 sata u večer. Razpored: 1. Geslo: Dr. G. Pavlec: „Zavezana“, pjeva sbor jednoglasno uz pratnju orkestra. 2. „Slavjanska ouvertura“ od Tilla, svira glazba. 3. „Slovenac in Hrvat“ od F. S. Vilhara, muški sbor. 4. „Sve za domovinu“, koracnica od V. G. Broža, igra tamburški sbor. 5. „Lahku noć“ od V. Lisinskoga. Pjeva maleni mješoviti sbor, uz pratnju orkestra. 6. Potpourri hrv. pjesama, od V. G. Broža. Tamburanje. 7. „Dalmatinski šajkaš“, od Strohara. Duet uz pratnju orkestra. 8. „Molitva mornara“, od V. G. Broža. Solo brač. 9. „Predohri Božo“, od M. Brajše-Rasana. Istarska hynna. Pjeva sbor. 10. „U sladkoj sanjki“, valcer od V. G. Broža. Tamburanje. 11. „Na Nehaju gradu“, od V. Klaića. Pjeva sbor. 12. Prizor iz duet iz opere „Zrinski“, od Iv. pl. Zajca. Glazba. — Tko od gg. kani prisustvovati izletu i za stanovanje, nek se izvoli do 12. t. m. j. oglašiti kod Aug. Rajčiča, učitelja u Opatiji.

„Slovensko pevsko društvo v Ptuj“ priredi svojo vsakoletno slavnost v soboto, dne 15. avgusta 1896. leta. (Velike maše nan) v Brezicih. Opomba: Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. A. Ob polu 10. uri predpoludne glavna skupna skušnja v dvorani „Narodnega doma“. B. Ob polu 12. uri sv. maša v župnijski cerkvi: domači mesani zbor poje latinsko mašo G. Rotlovo pod vodstvom e. g. župnika Josipa Mesiček. C. Ob 2. uri popoldne XII. veliki zbor v dvorani „Narodnega doma“. D. Prva javna telodvaba predelovalec slovenskih in hrvaskih sokolskih društev na drugo. E. Ob 5. uri popoldne veliki pevski zbor na vrtu „Narodnega doma“ pod vodstvom g. F. S. Vilhara, kapelnika in skladatelja v Zagrebu, s sodelovanjem polnoštevilne vojaške godbe c. kr. pešpolka nadvojvode Leopolda št. 53 iz Zagreba pod osebnim vodstvom gosp. kapelnika Jos. Dvořaka. F. Po velikem pevskem zboru svobodna zabava v „Narodnem domu“.

a) koncert vojaške godbe na vrtu od 9. do 12. ure; b) ples v veliki dvorani „Narodnega doma“ svira oddelek vojaške godbe od 8. ure zvečer naprej; c) nastop posameznih pevskih društev.

Mestna hranilnica v Radovljici. — V mestni hranilnici v Radovljici je v mesecu juliju t. l. 49 strank uležilo 14.660 gld. 13 nvč., 6 strank vzdignilo 3314 gld. 04 nvč., 12 strankam se je izplačalo posojil 5732 gld., stanje ulog 28.807 gld. 67 nvč., denarni promet 35.500 gld. 13½ nvč.

Razgled po slovenskem svetu.

Hrvaska. — Pri nedeljski dirki, katero je priredilo „prvo hrv. društvo biciklistov“ v Zagrebu, so sodelovali razun domačih tudi pljuji kolezarji, namreč Hucl iz Bruselja, Laufer, Gerger, Lurion iz Pariza, Hofmann iz Nemčije itd. Kot gledalec je bil navzoč pri dirki tudi nadvojvoda Leopold Salvator. Njegovo nagrado je dobil Hrvat Mihelič, dočim zagrebško Belgijanec Hucl. Poslednji je bil sploh najboljši kolezar in je bil prvi pri vsaki dirki.

— V Zagrebu je ustanovljena italijanska konzularna agentura. Kot agent je imenovan nemški Jurij Carnelutti. — Dne 31. pr. m. je bila razglašena razsodba proti roparjem iz zagrebške okolice. Od 36 zatoženih je bilo obsojenih na smrt 17 (med njimi dve ženi), enajst na ječo od 5 mesecev do 20 let, osem jih je bilo oproščenih. Vse umore morajo imeti na vesti oni oblastniki, katerim je slo več za politične prestopke nego za proste zločince, kajti v času, ko se je zasladovalo po orožnikih politično mišljenje posamičnikov, so mogli tirati svojo brezskrbno obrt oni, katerim se je pristo na sled se je sedaj. — Razvija se huda uradna agitacija po Hrvaskem, da se priredi zopet par izletov v Budimpešto. Mestne občine razpošiljajo okrožnice, v katerih rotlijo učitelje, učiteljice in druge odvisne osebe, da se udeležijo izleta mnogostevilno. Pomagaj, kdor more proučiti! — V Zagrebu napreduje kanalizacija mesta. Sedaj premeščujejo korito potociča, ki je tekel skozi mesto.

Dalmacija. — Na gimnaziju v Splitu so bile zrelotne preskušnje. Od 12 maturantov jih je naredilo skušnjo 9, trije jo bodo ponavljali za dva meseca. Skof Nakič ni dovolil učencem iz semenišča, da bi smeli polagati skušnje na gimnaziju. — Z enakim uspehom so bile skušnje tudi na realki. — 29. pr. m. je bil shod odbora stranke prava v Splitu. Zaključeno je, sklicati prih. mesec glavno skupščino vse stranke v Splitu. — Razpisano je več profesorskih mest za gimnazije v Splitu, Kotoru in Dubrovniku.

Češka. — V občinskem zastopstvu praškem so preprečili Staročehi in klerikalni zastopniki, da se ni sprejel predlog, da se postavi spomenik Husu na enem najlepših praških trgov — na Staromestnem namreč. Radi tega je nastala agitacija po deželi, da se postavijo enaki spomeniki po vseh svobodni-selnskih občinah na Češkem. — Ker se bližajo deželnozbornske volitve, se pripravljajo Čehi v Sleziji in na Moravskem, da obdržé vsaj one sedezce, katere imajo doslej, ker ni upanja na več. V Sleziji so bili doslej v dež. odboru trije Čehi in trije Poljaki. To upajo doseči tudi takrat. Na Moravskem bi utegnili pridobiti kaj Čehi, ako ne bi bilo nesrečnega prepira s klerikalci, ki ovirajo složno delovanje Čehov.

Bosna - Hercegovina. — Bosenska vlada nametuje ustanoviti v Sarajevu medicinsko fakulteto! Prvi je prinesel to vest „Agrarier Tagblatt“; dobro podkovana „Bosnische Post“ jo je ponatisnila, dodavši, da ni neverojetna; torej je vendar nekaj resničnega. Povdarjajo, da se misli ustanoviti jo radi tega, da bo priročnejša južnim deželam mej Gradcem, Pešto in Carigradom. Ozirom na politični položaj na Balkanu in stremjenje bosenske vlade, da postane Sarajev nekako središče v prosvetnem pogledu mej Jugoslavo — nas ne iznenadi tako ustanovljenje posebno radi tega ne, ker se potegujejo Hrvatje že leta za enako ustanovitev in so zato skladali in še vedno skladajo svoje zalje. Ako se torej ustanovi v Sarajevu medicinska fakulteta, tedaj je odzvonilo zagrebški, kajti — sposobnih močij bo malo, četudi bi to dovoljevala denarna sredstva. — Ozirom na zdravico črnogorskega kneza Nikolaja v Belgradu in v kolikor se je dostajala Bosne-Hercegovine, je pisal „Bošnjak“: „Mi mislimo, da treba računati v B.-H. tili z našega stališča ter tudi nas prasnati. V B.-H. smo mi mohamedani odločujoči živelj. Vendar bi mi šli raje kam drugam nego pod srbsko kopro. Mi živimo tukaj mirno in naš konj nas bo nosil še dalje po sedanjih poljih lake, kakorsni smo. — Katoličani, ki so v resnici v manjšini, ne marajo niti slišati v kakemu zjedinenju s Serbi.“ — Tako „Bošnjak“.

Srbija. — Kralj Aleksander, oziroma vlada, nametuje predložiti jesenski skupščini zopet predlogo o prenosni uslave ter haje ne odnaha, dokler ne doseže zaželjenega smotra. Za Srbijo bi bilo res koristno, ko bi se doglalo končno urejenje prave ustave, za katero se poteguje že od l. 1835. naprej.

Bolgarija. — Iz Sredca poročajo, da se je izvršil atentat na Stambulovi gomili. Zločinci so postavili okrog gomile št. bombe; ena se je uvela in razpraskala ter usmrtila vala grob. Vsaj mrtve bi n. v. v. postali miru! — V Bolgariji se sprizajajo z misljo, da se ne sme spustiti Bolgarija v carisko vojno z Avstro-Ogersko. — Ruski časopisi očitajo knezu Ferdinandu omahljivost v vprasanju povratka bolgarskih častnikov iz Rusije. Pišejo, da dočim je obljubil knez v Moskvi, urediti čim prej to reč, minister Stoilov misli, da more oslati tudi nerešena. Knez mora oprostiti v Rusijo pribeglim Bolgarjem, kakor je opustila Rusija Bolgariji. — Pišejo, da uvedejo rušino kot obvezni predmet v vse bolgarske šole.

Rusija. — Ruski uradni list je razglasil dva carjeva ukaza upravneju svetovalstvu, ki se odnaha na hodinsko nesrečo. Prvi ukaz se dostaja same nesreče in se obdolujejo radi nje moskovske oblastnije, ki se niso pobrigale zadostno za red in varnost. Viši redarstveni ravatelj je odpuščen radi tega iz službe. V drugem ukazu nalaze državnim uradnikom, naj delujejo vedno v soglasju ter opuste mesehojno tekmovanje, kar pomeni, da so uradnihi preveč svojeglavi.

Književnost.

„Gospodarski List“ za avgust je priložen današnji številki „Sočee“. Opozarjamo posebno na članek „Živinoreja in mlekarstvo na Tolminkem“, ki opisuje potovanje e. kr. mlekarkega nadzornika g. Vincencija Charauseka na Tolminkem. Naše hribovce mora članek celó zanimati, zato naj ga vsako pazno prečita. — Med „raznimi vestmi“ je pa zelo zanimiv sestavek „Sadna drevesnica itd.“, v katerem se ostro bica neko sadjarško društvo. — Katero neki je to?!

„Materino delo“ za Boga in domovino je dotiskano. Prihodnji teden dovrši svoje delo knjigovez, potem pa jo razpošljemo. Obsega skoro 15 tisk. pol. Cena je odslej udarjena na 70 kr. Naročevanje po 50 kr. ni več veljavno. —

Kmalu se bo tiskala v naši tiskarni neka druga knjiga, za katero smo naročili posebne črke in poseben papir.

O Askerevih poezijah so prinesli že razni listi obsirne ocene; med slovenskimi je pisala o njih najobširnejše „Edinost“. — Zagrebška „Prosvjeta“ od 1. t. m. je prinesla obširno razpravo; kritik pravi, da pri Askereju je težko reči, kje večših n'elha pesem in prične — retorika.

Nekega svojega kritika je Askere počel s pesmijo „Pegaz in osel“. — Pegaz je ponosno plaval nad zemljo in priletel na kmečki dvor, a:

Za dvorom tam ózka ograja stoji; Osat prebujo v njej pase, Osel v ograji se pase. K tom težko ó! mislji poveša glavó, Vmes véasi pobožno pogleda ..

Mirno takó bi se žilo — Pegazov ko bi ne bilo. Cim ktereга kdaj on nad saboj uzre; Ves besen vam vsakikrat kvisku se vspne; Jezno z úšesoma miga — „I-a, i-i, a-a!“ riga.

Pegaz gleda ta smešni prizor in govori osletu: Če bi se hotel tebi približati, moral bi se ponižati do tal; čebe bi bolela glava, a moja čast bi irpela. Ti sploh nikdar ne boš mogel umeti, kaj je poezija: „Osel ostane le osel, Letanje ni njegov posej“.

Za vzlet v sinje poetične visave je treba posebnih kril; Pegazu jih je Zeus ustvaril — a magarcu ni jih podaril. In koderkoli leta Pegaz po svetu, motri pod seboj le žive ljude, njih življenje, radost in trpljenje. Ali: „Obzor idej tvojih ne sega čez plot, Na uzdi te kratki tvoj vodi gospod. Skromen ni, sívko moj, bodi; Kar je nad tábój, ne sodi! Ne; vspenjal si se do pesniških visin — Namén tvoj le žito nositi je v mlín! Moko da nosiš iz mlina, Pase te, krami družina. Če hočeš, le rigaj, le vpíj, kritikúj!... Če Pegaze sodiš, pa pomni in túj: Dete že vsako na vasi Osla pozni le po — glasi“.

Takó je odgovoril Askere svojemu kritikastru. Skoda, da ga je s tem odgovorom — ovekovečil, če tudi ne posebno laskavo. — Naš Gregorčič je odgovoril le ponizno z „nevihto s Krusa“, a Askerejev Sarkazem je ostrejši od skeleče palice. (Pride se).

Henneberg-Seide — nur ácht, wenn direkt ab meinen Fabriken bezogen — schwarz, weiss und farbig, von 25 kr. bis 1.1465 p. Meter glatt, gestreift, kariert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versh. Qual. und 2000 versh. Farben. Dessins etc.), porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend. Doppeltes Briefporto n. d. Schweiz. Seldem-Fabriken G. Henneberg (k. u. k. Hof.) Zürich

V zaštito posnemanja in ponarajanja naprošena so p. n. odjemniki, vedno izrecno zahtevati s etiketo in platinim Neptunom, kakor tudi paziti na zamašni otmot.

Podjetje studenca Krondorfer p. Karlsbad 82-b — 26 6

Zaloga v Gorlici ima Ang. Fornizzi

Najljajše prečavljiva izmej vseh arseno- in železozdržočih mineralnih vod. —

Naravno arsen in železo Guberjev brelec železozdržča mineralna voda SREBRENICA v BOSNI.

Edino razpošiljate za vse tuzlje ima HENRIK MATTONI Turkuhen 14-16 DUNAJ Maximilianstrasse 5 Wildpretmarkt 5

Karlovi vari, Franzensbad. — Mattoni in Wille, 80, 11-7 Budimpešt.

Odvetnik dr. Camillo vitez Egger je preložil z dnem 1. avgusta t. l. svojo pisarno v Baumannove hišo v Gosposki ulici št. 7. prvo nadstropje. P. 57 6 1

Krojaškega pomočnika sprejme takó! Josip Munih, krojaški mojster v Podbrdu, na Tolminkem.

Abiturijent (Slovenec) 157, 2-1 želi nastopiti precej mesto domačega učitelja v mestu ali deželi, ali spremljati kot tak kako rodbino na potovanju.

Stara in znana gostilna „Sandwirth“ ali Dolenc v Vipavi s sobami za tujce, vrtom, hlevi in vsemi potrebnimi prostori daje se s 1. januarjem 1897. pod ugodnimi pogoji v najem. 139, 2-1

Prijavi naj se pošljejo na naslov: Št. 45. poste restante, Št. Vid nad Vipavo. kjer se zvedo vsi natančni pogoji.

Dva učenea iz boljših rodbin se sprejmeta na hrauo in stanovanje. V hiši se govori slovenski in nemški. 141. Kje! — pové upravništvo.

Reva dekla, 24 let stara, Dalmatinka po rodu, ki govori samo hrvaški, išče službo pri neki slovenski rodbini. Več pri Hovanškemu. Št. 22639. 140.

Razglas. Razpisuje se mesto c. kr. pošnega odpravitelja pri c. kr. pošnem uradu v Cirknem (okr. glav. Tomin) proti službeni pogodbi in kavejji 300 gld.

Dohodki pošnega odpravitelja so naslednji: 1. letna plača 300 gld.; 2. uradni pavšal 80 gld. in 3. letnih 1000 gld. za vsakdanjo vozno pošto (enkrat na dan) med pošnim uradom v Cirknem in v Idriji.

Prošnje v teku treh tednov na c. kr. pošno in brzojavno vodstvo v Trstu. C. kr. pošne in brzojavno vodstvo. 1. Trstu, 3. avgusta 1896.

Na dež publ. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetljo. Na krovski razstavi s pro. čev. srebrno svetljo

Tovarna uzornih telovadnih priprav JOS. VINDYŠ-A, v Pragi na Smihovu (Praga-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816 se pripravá

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic po največjih priporočilih in praktičnih sestavih

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočil priča domačih in inozemskih. Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerne, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zažnostih.

Navadne priprave so vedno v zalogi. Ceniki, proučeni in načrti za popolno telovadnico pošlja na zahtevo brezplačno in poštne prosto. 13, 52 32

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Želodečni in okrepenjoči eliksir iz kine in železa je posebnost 6, 39

Cristofolletti-jeve lekarne. Ima vsebino železa in kine v jednaki množini, je prijetnega okusa ter brez drugih škodljivih tvarin. Uzrokuje tek, olajšuje prebavo in premaguje slabokrvnost. Jedna steklenica 250 gramov stane 80 kr.

Za poletni čas! Obilno zalogo svetilk iz papirja (lampijonov) 100, 7

v narodnih, deželnih in državnih barvah vsakorsne oblike prodaja po zmernih cenah Ant. Jeretič v Semeniški ulici št. 3 v Gorici.

POZOR! Podpisani naznanja slavnemu občinstvu na Gorickem, v Trstu in okolici, da je prevzel se čuo gostilno v Trstu, ki je dobro znana pod imenom „Pri zlatem petelinu“ („Al gallo d'oro“) v ulici Ghega št. 7. (blizo juž. kolodvora).

V isti toči pristna in upekvarjena, bela in črna vipavska, kraska in isterska vina, kakor tudi senožeško pivo po li-le centi: Bell rising 3 leta star iz soda l. po 60 kr. Čelo domače „ „ „ 40 „ Črno berzantsko „ „ „ 48 „ Črno istersko „ „ „ 40 „ Modra frankinja „ „ „ 44 „

Vino (staro 2 ali 3 leta) črno in belo v steklenicah „ „ „ 80 „ Senožesko pivo „ „ „ 24 „

Zraven dobrih vin ima kuhinjo z dobro in točno pripravljanimi, gorkimi in mrzlimi jedili. Postrežba točna in poštena. Priporočaje se čč. gg. Vipavcem, Kraševcem in drugemu slavnemu občinstvu iz goriske in tržške okolice, belez s spoštovanjem Anton Vodopivec, gostilničar v ulici Solitario št. 12 v Trstu.

Mesto kmetijskega opravnika pri 136, 2-2

kanalski grajščini je takoj in stalno oddali; zahteva se izurjenost v vseh navadnih kmetijskih delih, posebno v kletarstvu, marljivost in pošteno obnašanje. Oglasili se je za to službo pri grajščinskem oskrbništvu v Kanalu, s katerim se je dogovoril zaradi pogojev.

čistilnih mlinov za žito na katerih je mogoče ne le čistiti žito in delujejo seme iz plev, marveč tudi razčisti katerokoli semena. Ti mlini se plijojo tibi in Lahkotno, ker vse krotaje slom na peresih. Ob enem pripravljamo patentovani sostav

Kamenitih šrotovnikov in slamo-reznic s češkimi noži. Vse z zagotovitvijo in po zmerni cenah. Na raznih razstavah sem dobil najvišja odlikovanja, enako pa tekmovalno čistilnih mlinov l. 1894. v Trstu, ko je bil moj mlin med 15 tekmovalci priznan kot najboljši, ker je popolnoma zadovoljil vsem zahtevam.

Cenice, razne pohvale in spričala o tekmovalnosti pošlja na zahtevo brezplačno in poštne prosto 110, 13 9

Vačlav Zima, prva češka c. kr. priv. izboljšavna čistilnih mlinov za žito, slamo-reznic in šrotovnikov, v Prepychach u Opocnu na starni drave (Češka).

Trgovec z vinom na veliko Anton Pečenko

Vina ulica 8 55, 21 pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošlja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v solih od 50 litrov naprej. Na zahtevo pošlja tudi uzorce. Cene zmerne. Postrežba poštena.

Pražko hišno mazilo iz lekarne 2, 1, 36-12 B. FRAGNER-JA v PRAGI je staro, najprej v Pragi uporabljevano hišno mazilo, katero vzdružuje čiste rane in jih tudi odvaruje nečistote ter ublažuje deluje na vročino in bolečine. Vse deli zaboga imajo zraven natiskano in zakonito priznane zaščitne znamke. Glavni zaloga: B. Fragner, lekarnar pri „črnem orlu“, Praga. Mala straza: za vsa Spornost ulice 123

Štev. 444 Op. 142, 3 1

Razglas. Naznanja se, da javna dražba Zastavil l. četrtleta, t. j. mesecev aprila, maja in junija 1895. l. začne v ponedeljek, dne 7. septembra 1896. ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke. Od ravnateljstva zastavljavnice in 2 ugo združene hranilnice. V Gorici, dne 7. avgusta 1896.

Za mlekarje in gospodarje! Tvrška G. Ferd. Resberg v Gorici je spravila v trgovino novo vrst moka za rejenje živine, katero uporabljajo že v planinskih deželah vsi živinorejci in mlekarji. Ta s. 123 8-6

moka za pitanje je pripoznana po c. kr. kmetijskem poskušališču v Gorici kot izborno sredstvo za rejenje in jo pripravijo odjemnikom radi svoje redilne lastnosti za boljšo kakovost kravjega mleka.

Moka za pitanje se dobiha v zaznamovanih in s svinčnem zapečatenih zakljih od 50 kg. po 3 gld. pri tvrdki J. Kaučič v Gorici na Kornju ter pri tvrdki G. Ferd. Resberg v Gorici v stari cukrarni v kapucinski ulici. P. 53 7-2